

Grönbok om kunskap i havsfrågor 2020

Miljödepartementet

2012-11-01

Dokumentbeteckning

KOM(2012)473

Grönbok - Kunskap i havsfrågor 2020 från kartläggning av havsbotten till havsprognoser

Sammanfattning

Med grönboken om kunskap i havsfrågor 2020 inleder kommissionen en debatt om den bästa strategin för att gå framåt mot en tillgänglig och hållbar digital kartläggning av Europas havsbotten och havsvatten. I detta ingår även en process som ska hjälpa medlemsstaterna att maximera potentialen i sina program för havsobservation, provtagning och övervakning. Grönboken slår fast att kartering och övervakning av havet är avgörande för hållbar ekonomisk tillväxt och miljöskydd och för förståelse av klimatförändringarna. Central för strategin har varit det europeiska informations- och observationsnätet för havet (Emodnet – European Observation and Data Network). Grönboken tar utgångspunkt i de framsteg som skett sedan antagandet år 2010 av kommissionens mededalande *Kunskap i havsfrågor 2020* och diskuterar möjliga vägar framåt vilka sammanfattas i 22 frågor på vilka svar kan sändas in till kommissionens webbplats.

Regeringen delar kommissionens uppfattning att kartering och övervakning av havet är av stor betydelse för en hållbar ekonomisk tillväxt, för miljöskydd och för förståelse av klimatförändringarna. Det är också viktigt för en verksam och ändamålsenlig havsförvaltning och havsplanering att det växer fram rationella och tillgängliga system för data om marina förhållanden men det är för tidigt att uttala sig om hur sådana EU-övergripande eller nationella system för havsdata bör utvecklas.

1.1 Ärendets bakgrund

I EU:s integrerade havspolitik ingår kunskap i havsfrågor tillsammans med havsplanering och integrerad havsövervakning som övergripande verksamheter. Kommissionens meddelande *Kunskap i havsfrågor 2020 - marina data och marin övervakning för smart och hållbar tillväxt* från september 2010 förklarade varför man måste frigöra den ekonomiska potential som finns i Europas rikedom på marina observationer och visade att detta skulle bidra till att uppfylla Europa 2020-målen om sysselsättning, innovation, utbildning, social integration och kampen mot klimatförändringar. I meddelandet presenterades de grundläggande principerna för en strategi som kan möjliggöra för medlemsstaterna och EU att investera i havsobservationer för att därigenom skapa tillväxt och jobb. Centralt för strategin var det europeiska informations- och observationsnätet för havet (Emodnet – European Observation and Data Network). Den nu aktuella grönboken om kunskap i havsfrågor 2020 som kommissionen antog i augusti 2012 tar utgångspunkt i de framsteg som skett och diskuterar möjliga vägar framåt.

1.2 Förslagets innehåll

Med denna grönbok inleder kommissionen en debatt om den bästa strategin för att gå framåt mot en tillgänglig och hållbar digital kartläggning av Europas havsbottnar och havsvatten. I detta ingår även en process som ska hjälpa medlemsstaterna att maximera potentialen i sina program för havsobservation, provtagning och övervakning.

Grönboken slår fast att kartering och övervakning av havet är avgörande för hållbar ekonomisk tillväxt och miljöskydd och för förståelse av klimatförändringarna. I meddelandet *Kunskap i havsfrågor 2020* påpekades att det finns flaskhalsar som hindrar att investeringarna i marina data ger full utdelning. Svårigheter att få reda på vem som innehar data, att få tillgång till dem liksom att skapa en helhetsbild av dem är några av dessa flaskhalsar. Kommissionens politik är att marina data bör vara relevanta, åtkomliga, avgiftsfria och fria från användningsrestriktioner. I meddelandet anges tre särskilda mål vilka godkändes av rådet 2011:

- Minska kostnaderna för industrin, offentliga myndigheter och forskare,
- Stimulera innovation genom att göra dataresurserna tillgängliga så att nya marknadsaktörer kan tillkomma,
- Minska osäkerheten när det gäller förståelsen av havets beteende.

I grönboken framhålls att det gjorts stora framsteg sedan antagandet år 2010 av *Kunskap i havsfrågor 2020*. I ett åtföljande arbetsdokument - Interim Evaluation of the European Marine Observation and Data Network, SWD(2012) 250 final – utvärderas utvecklingen för fem dataportaler i Edmodnet. Grönboken anger att flera medlemsstater nu upprättar nationella processer för marin dataförvaltning vilka ligger till grund för processer som byggs upp på EU-nivå. Edmodnet är ett nätverk av 53 organisationer, till största delen offentliga organ, för skapandet av marina dataplattformar. Det arbetet utvidgas nu till att omfatta alla europeiska havsområden. Målet är att tillhandahålla en kartering av Europas hav för sju teman till 2014. Kommissionen föreslår att stöd till Edmodnet ges från en Europeisk havs- och fiskefond enligt budgetramarna 2014-2020. Därigenom kan nätverket övergå från en uppsättning tidsbegränsade projekt till en kontinuerlig process.

Inom det europeiska jordövervakningsprogrammet GMES har en havstjänst byggts upp och genomförts av 60 organisationer. I kommissionens förslag till en ny europeisk havs- och fiskerifond ingår förslaget att datainsamlingsramen för fisket ska övergå från centraliserad till delad förvaltning och att medlemsstaterna tar över ansvaret för finansieringsförvaltning och övervakning från kommissionen. Medlemsstaterna lägger årligen stora summor på havsforskning och inom EU:s bidrag har stöd getts till projekt för harmonisering av standarder för marina data. Kommissionens förslag för forsknings- och innovationsprogrammen under 2014-2020 omfattar en större budget och enklare förfaranden än de nuvarande programmen.

I medlemsstaternas genomförande av EU-direktiv liksom i rapporteringen till regionala havskonventioner samlas ett brett spektrum av marina data in och rapporteras om än på ett olikartat sätt. I samband med arbetet med det marina strategidirektivet förväntas en större samordning av rapporteringen. En mer strukturerad strategi för havsobservationer kan förse kommissionens nyligen lanserade plattform avseende klimatanpassning med säkrare indikatorer. Grönboken ställer 22 frågor om den lämpligaste vägen framåt på alla dessa och relaterade områden och har skapat en webbplats för svar och reaktioner vilken är öppen till den 15 december 2012.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Grönboken innehåller inte några rättsligt bindande förslag.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen kommer att göra en konsekvensanalys av grönboken som komplement till det samråd som pågår till den 15 december. En förstudie till

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen delar kommissionens uppfattning att kartering och övervakning av havet är av stor betydelse för en hållbar ekonomisk tillväxt, för miljöskydd och förståelse av klimatförändringarna. De svenska myndigheter som har deltagit i Edmodnet-samarbetet har hittills varit Sveriges Geologiska Undersökning, SMHI och Naturvårdsverket. Att det växer fram rationella och tillgängliga system för insamling, behandling och redovisning av marina data är viktigt för en verksam och ändamålsenlig havsförvaltning liksom för en kommande svensk nationell havsplanering. I detta arbete är det naturligt att fler svenska myndigheter deltar. På vilket sätt ett EU-övergripande system bör utvecklas och hur det bör samspela med nationella och regionala system är för tidigt att nu uttala sig om.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Grönboken har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då grönboken inte innehåller några lagstiftningsförslag

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt då grönboken inte innehåller några lagstiftningsförslag

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Det är oklart hur kommissionen tänker sig den fortsatta behandlingen av de frågor som tas upp i grönboken.

4.2 Fackuttryck/termer